

J. E. Daliai Grybauskaitei -

Lietuvos Respublikos Prezidentei.
S. Daukanto a. 3, LT-01122 Vilnius.

Gerb. Loretai Graužinienei -

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei.
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius.

Gerb. Algirdui Butkevičiui -

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui.
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius.

PAREIŠKIMAS

Dėl Lukiškių aikštės paminklo

2014-04-06

Kaunas

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio visuotinis suvažiavimas, įvykęs 2014-04-06 Kauno įgulos karininkų ramovėje, vienbalsiai nutarė kreiptis į Jus šiuo pareiškimu:

Jau skaičiuojame trečiąjį Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmetį, tačiau iki šiol nesugebame įamžinti pasišventusių laisvės kovotojų atminimo, savo, kaip Valstybės esmės, centrinėje sostinės aikštėje. Per tą laiką buvo pateikta nemažai paminklinių projektų, o priimtino visuomenei iš jų nebuvo. Kai kas Lukiškių aikštę įsivaizduoja tik kaip skverą ar žalius plotus, pamiršdami 1999 m. Seimo nutarime suformuluotą memorialinę aikštės reikšmę. Projektuojant joje paminklą reikėtų taikyti monumentalaus žanro principą, o ne įvairiai apibūdinamą dekoratyvinę abstrakčią skulptūrą, tinkančią, kaip dekoratyvinis elementas taip pat įvairiose vietose.

Paskutiniame konkurse laimėtas darbas nors ir turi skambų „Tautos dvasios“ pavadinimą, bet realiai jis neturi jokios tautos dvasios, Laisvės kovų herojiškumo turinio. Jis galėtų būti pavadintas, kaip dekoratyvinė skulptūra ir kitaip, priklausomai nuo jo autoriaus noro ir vietos. Juk žinoma, kad šis dekoras jau prieš tai dalyvavo viename konkurse, projektuojant jį pastatyti kaip dekoratyvinį elementą vienoje Žvėryno erdvėje. Lukiškių aikštėje jis tikrai nepriimtinas, kaip nepriimtinas ir konkurso rezultatas. Ši aikštė yra sulaištyta 1863 metų sukilėlių ir jų vadų krauju, ji greta pastato, kuriame kankinti ir žudyti Lietuvos patriotai – narsiausieji mūsų tautiečiai, nepabūgę stoti į nelygią kovą prieš okupantą, čia buvo teisiami žmonės gynę lietuvišką žodį ir lenkų okupacijos metais.

Reikėtų parodyti vieningą politinę valią ir geranoriškumą visiems suprantamu monumentalaus žanro būdu, o ne kažkokia surūdijusio vamzdžio ar komiško paukščio sparno abstrakcija įprasminti mūsų Valstybės esmę, kovotojų už jos Laisvę atminimą. Prisimenant, kad šįmet sukanka 70 metų nuo masinės lietuvių tautos antisovietinės ginkluotos rezistencijos pradžios, 20 tūkstančių kovotojų žūtį dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo, reikėtų paspartinti tinkamo monumentalaus paminklo projektavimo ir statybos darbus. Memoriale turėtų būti ryškūs ir valstybės bei religiniai simboliai, per visą okupaciją palaikę tautos gyvybingumą.

Siūlome skelbti naują Lietuvos Laisvės kovotojų atminimo įamžinimo konkursą Lukiškių aikštėje Vilniuje, akcentuojant klasikinius fundamentinius principus ir pripažįstant, kad abstrakčių kompozicijų formos čia neperspektyvios. Siūlome sudaryti ir naują vertinimo komisiją, įtraukiant į ją žmones, išmanančius monumentaliosios skulptūros žanrą.

Įgalioti Suvažiavimo pirmininkai:

Dim. mjr. Vytautas Balsys
Dim. vyr. lt. Zigmantas Tamakauskas